

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

આરક્ષિત કર્યો : ૧૦/૧૦/૨૦૨૫
જાહેર કર્યો: ૧૩/૧૧/૨૦૨૫

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર/વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૨૦૨૩નો ૧૮૮૯૨

સાથે

આર/વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૨૦૨૨નો ૧૭૨૪૬

સાથે

આર/વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૨૦૨૩નું ૧૭૦૮૦

સાથે

આર/વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૨૦૨૫નું ૯૬

સાથે

આર/વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૨૦૨૫નું ૮૩૧૮

મંજૂરી અને સહિ માટે:

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ ભાર્ગવ ડી. કારિયા

અને

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ પ્રણવ ત્રિવેદી

=====

શાહ પેપરપ્લસ્ટ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા એન્ડ અન્યો.

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧,૨ તરફે ઉચિત એન શેઠ (૭૩૩૬)

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧,૨,૩,૪ માટે સુશ્રી હેત્વી એચ સંચેતી (૫૬૧૮)

=====

કોરમ:માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ ભાર્ગવ ડી.કારિઆ

અને

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ પ્રણવ ત્રિવેદી

સીએવી જજમેન્ટ

(માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ ભાર્ગવ ડી. કારિઆ દ્વારા)

=====

૧. અરજદારો તરફે વિદ્ધાન એડવોકેટ શ્રી ઉચિત એન. શેઠ અને સામાવાળાઓ તરફે વિદ્ધાન એડવોકેટ સુશ્રી હેતવી એચ. સંચેતીને સાંભળવામાં આવ્યા.

૨. રૂલ તુરંત જ પરત કરવાપાત્ર છે. વિદ્ધાન એડવોકેટ સુશ્રી હેતવી સંચેતી સામાવાળાઓ વતી રૂલની નોટિસની બજવણી જતી કરે છે.

૩. અરજીઓના આ જૂથમાં સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ (ટૂંકમાં "GST એક્ટ") ની કલમ ૧૬૮ હેઠળ જારી કરવામાં આવેલ પરિપત્ર ક્રમાંક ૧૭૨/૦૪/૨૦૨૨-GST તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ ને ધ્યાનમાં રાખીને ટેક્સનું રિફંડ નકારવાના સમાન મુદ્દાનો સમાવેશ થાય છે.

૪. સરળતા ખાતર, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૮૮૯૨/૨૦૨૩ ને મુખ્ય બાબત તરીકે ગણવામાં આવે છે.

હકીકતો :

૫. સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૮૮૯૨/૨૦૨૩ ની ટૂંકી હકીકતો એ છે કે અરજદારો ૧૦૦% નિકાસ લક્ષી એકમ (EOU) હોઈ ટિશ્યુ પેપર, પ્રેપિંગ પેપર, ડિસ્પોઝેબલ પ્લાસ્ટિક પ્રોડક્ટ્સ વગેરેના ઉત્પાદન અને નિકાસના વ્યવસાયમાં રોકાયેલા છે.

૬. અરજદારોએ GST એક્ટ હેઠળ નોંધાયેલા સપ્લાયર્સ પાસેથી કાચો માલ ખરીદ્યો હતો જેનો ઉપયોગ નિકાસના હેતુ માટે તૈયાર ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન માટે કરવામાં આવ્યો હતો.

૭. GST એક્ટની કલમ ૫૪(૩) ટેક્સ ચૂકવ્યા વિના કરવામાં આવતા શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાયના કિસ્સામાં વણવપરાયેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનું રિફંડ આપવાની જોગવાઈ કરે છે. તે મુજબ અરજદારો ટેક્સ ચૂકવ્યા વિના કરવામાં આવેલી નિકાસના સંદર્ભમાં વણવપરાયેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનું રિફંડ મેળવવા માટે હકદાર છે. નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા ૧૦૦% EOU ને કરવામાં આવેલા સપ્લાય પણ GST એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ ડીમ્ડ નિકાસ તરીકે લાયક ઠરે છે. ડીમ્ડ નિકાસના કિસ્સામાં, આ અંગેની જરૂરી પ્રક્રિયાઓનું પાલન કરવામાં આવે તો ટેક્સની ચૂકવણી કર્યા વિના પણ સપ્લાય કરી શકાય છે. જો કે, ટેક્સની ચૂકવણી પર ૧૦૦% EOU ને સપ્લાય કરવામાં આવે છે, તો આવા ટેક્સનું રિફંડ સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ રૂલ્સ, ૨૦૧૭ (ટૂંકમાં "GST રૂલ્સ") ના નિયમ ૮૯(૧) ના ત્રીજા પ્રોવાઈઝો અનુસાર સપ્લાયર દ્વારા અથવા મેળવનાર દ્વારા કલેમ કરી શકાય છે.

૮. કાચા માલના સપ્લાયર્સે ટેક્સની ચૂકવણી પર અરજદારોને માલ સપ્લાય કર્યો હતો. તેથી, અરજદારો GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૧) મુજબ સપ્લાયર્સને ચૂકવેલ ટેક્સનું રિફંડ મેળવવા માટે હકદાર હતા. વિકલ્પ

તરીકે, GST એક્ટની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ વણવપરાયેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનું રિફંડ પણ કલેમ કરી શકાય તેમ હતું કારણ કે તે અવિવાદિત છે કે અરજદારોએ આખરે ટેક્સની ચૂકવણી પર મેળવેલા કાચા માલના સપ્લાયમાંથી ઉત્પાદિત માલની નિકાસ કરી હતી.

૯. અરજદારોએ એવા આધારે GST એક્ટની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ ટેક્સના રિફંડનો દાવો કરીને એપ્રિલ, ૨૦૨૨ ના મહિના માટે ૧૧.૦૬.૨૦૨૨ ના રોજ રિફંડ અરજી ફાઇલ કરી હતી કે નિકાસ ટેક્સ ચૂકવ્યા વિના કરવામાં આવી હતી અને અરજદારો વણવપરાયેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનું રિફંડ કલેમ કરવા માટે હકદાર હતા. અરજદારોએ રિફંડ અરજી સાથે એક બાંહેધરી પણ ફાઇલ કરી હતી કે અરજદારોએ ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ નોટિફિકેશન નંબર ૪૮/૨૦૧૭ તારીખ ૧૮.૧૦.૨૦૧૭ અને સર્ક્યુલર નંબર ૧૪/૨૦૧૭ તારીખ ૦૬.૧૧.૨૦૧૭ હેઠળ ટેક્સની ચૂકવણી કર્યા વિના માલ ખરીદ્યો ન હતો અને સપ્લાયર્સે આવા ટેક્સના રિફંડનો દાવો કર્યો ન હતો. રિફંડ અરજીને અનુસરીને ૦૨.૦૭.૨૦૨૨ ના રોજ હંગામી રિફંડ મંજૂર કરવામાં આવ્યું હતું.

૧૦. સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ ઇનડાયરેક્ટ ટેક્સિસ એન્ડ કસ્ટમ્સ (CBIC) એ સર્ક્યુલર નંબર ૧૭૨/૦૪/૨૦૨૨-GST તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ જારી કર્યો હતો જેમાં ફકરા ૨.૨ માં જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે ડીમ્ડ નિકાસના કિસ્સામાં, ચૂકવવામાં આવેલ ટેક્સને ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ તરીકે

ગણવામાં આવશે નહીં અને તેથી, GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૪) અથવા નિયમ ૮૯(૫) હેઠળ રિફંડની ગણતરી કરતી વખતે તેને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે નહીં.

૧૧. સામાવાળા નં.૪-આસિસ્ટન્ટ કમિશનર, સેન્ટ્રલ GST અને એક્સાઈઝ, વડોદરા-૧ એ એપ્રિલ, ૨૦૨૨ ના મહિના માટે અગાઉ મંજૂર કરાયેલ રિફંડ પાછું ખેંચવાની માંગ કરતી કારણ દર્શક નોટિસ તારીખ ૨૦.૦૭.૨૦૨૨ જારી કરી હતી જેમાં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે ડીમ્ડ નિકાસ પર ચૂકવવામાં આવેલ ટેક્સને ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં.

૧૨. અરજદારોએ રિફંડ પાછું ખેંચવા સામે પ્રાથમિક વાંધાઓ રજૂ કર્યા હતા. જો કે, સામાવાળા સત્તામંડળ દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ ના પરિપત્રને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદારોને મંજૂર કરવામાં આવેલ રિફંડ પાછું ખેંચવામાં આવશે.

૧૩. તેથી અરજદારોએ સર્ક્યુલર નંબર ૧૭૨/૦૪/૨૦૨૨-GST તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ ની સાથે એપ્રિલ, ૨૦૨૨ ના મહિના માટેનું રિફંડ પાછું ખેંચવાની નોટિસને પડકારતી સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૭૨૪૬/૨૦૨૨ દાખલ કરી. અરજીની પેન્ડન્સી દરમિયાન, સામાવાળા સત્તામંડળે રૂ. ૨૮,૪૦,૯૫૯/- ની રકમનું એપ્રિલ, ૨૦૨૨ ના મહિના

માટેનું રિફંડ પાછું ખેંચતો આક્ષેપિત હુકમ તારીખ ૧૮.૦૮.૨૦૨૨ પસાર કર્યો.

૧૪. તેથી અરજદારોએ સદર હુકમને પડકારવા માટે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૭૨૪૬/૨૦૨૨ માં સુધારો કર્યો. તારીખ ૦૭.૦૯.૨૦૨૨ ના હુકમ દ્વારા, કોર્ટ દ્વારા નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી અને કડક વસૂલાત સામે વચગાળાની રાહત મંજૂર કરવામાં આવી હતી.

૧૫. તે દરમિયાન, ડિસેમ્બર, ૨૦૨૧ થી માર્ચ, ૨૦૨૨ સુધીના સમયગાળા માટે મંજૂર કરાયેલ રિફંડની સત્તામંડળ દ્વારા તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ ના પરિપત્રના આધારે સમીક્ષા કરવા માંગવામાં આવી હતી. GST એક્ટની કલમ ૧૦૭(૨) હેઠળ પસાર કરાયેલા તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૨૨ ના હુકમ દ્વારા, તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ ના પરિપત્ર પર આધાર રાખીને, ડેપ્યુટી કમિશનર દ્વારા રિફંડ મંજૂર કરતો તારીખ ૦૭.૦૭.૨૦૨૨ નો હુકમ પ્રિન્સિપલ કમિશનર, સેન્ટ્રલ GST અને સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, વડોદરા-૧ દ્વારા સમીક્ષા કરવામાં આવ્યો હતો અને એવું જણાણાયું હતું કે GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૪A)/નિયમ ૮૯(૧) ના પ્રોવાઈઝો ને બદલે નિયમ ૮૯(૪) હેઠળ ભૂલભરેલું રિફંડ મંજૂર કરવામાં આવ્યું હોવાના આધારે નિયમ ૮૯(૪) હેઠળ રૂ. ૩૫,૯૦,૩૮૫/- ની રકમના રિફંડ દાવાને મંજૂર કરતા તારીખ ૦૭.૦૭.૨૦૨૨ ના હુકમ સામે અપીલ દાખલ કરવી જોઈએ.

૧૬. રિવ્યુ ઓર્ડરના આધારે, રિફંડ ઓર્ડરને પડકારવા માટે રેવેન્યુ દ્વારા અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી. અરજદારોએ સામાવાળાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ અંગે તારીખ ૨૮.૦૮.૨૦૨૩ ની રજૂઆતો કરી હતી અને નિર્દેશ કર્યો હતો કે અગાઉના સમયગાળા માટે આ નામદાર કોર્ટ સમક્ષ રિટ અરજીઓ પેન્ડિંગ હતી અને તેથી, અપીલ પેન્ડિંગ રાખવામાં આવે અથવા વિકલ્પ તરીકે, અરજદારોએ કેસના ગુણદોષ પર રજૂઆતો કરતા દલીલ કરી હતી કે ટેક્સ ચૂકવ્યા વિના કરવામાં આવેલા શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાય માટે GST એક્ટની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ ઇનપુટ્સ અને ઇનપુટ સેવાઓની એકત્રિત ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના રિફંડ માટે અરજદારો હકદાર છે.

૧૭. જો કે, અપીલ સત્તામંડળે આક્ષેપિત હુકમ તારીખ ૦૬.૦૮.૨૦૨૩ દ્વારા ડિપાર્ટમેન્ટની અપીલ ગ્રાહ્ય રાખી હતી અને અરજદારોને અગાઉ મંજૂર કરાયેલ રિફંડ વ્યાજ સાથે પાછું ખેંચવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.

૧૮. નારાજ થઈને, અરજદારોએ નીચેની દાદ સાથે આ અરજી કરી છે:

"A. આ નામદાર કોર્ટ સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસિસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ ની કલમ ૧૬૮ હેઠળ જારી કરાયેલ પરિપત્ર ક્રમાંક ૧૭૨/૦૪/૨૦૨૨-GST તારીખ ૬.૭.૨૦૨૨ ના આક્ષેપિત ફકરા ૨.૨ ને CGST એક્ટની કલમ ૫૪ સાથે વંચાણે લેતાં IGST એક્ટની કલમ ૧૬(૧) ની જોગવાઈઓ અને તેના હેઠળ બનાવેલા

નિયમોથી અતિ-અધિકાર (ultra-vires) તરીકે રદબાતલ અને જાહેર કરવા કૃપા કરે; પરિશિષ્ટ "A"

B. આ નામદાર કોર્ટ એવું જાહેર કરવા કૃપા કરે કે ટેક્સ ચૂકવ્યા વિના નિકાસ કરતા નિકાસકાર હોવાના નાતે અરજદારો વૈધાનિક જોગવાઈઓની જોગવાઈઓ અનુસાર વણવપરાયેલ ઈનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનું રિફંડ મેળવવા માટે હકદાર છે;

C. ઉપરોક્ત બાબતને બાધ આવ્યા વિના અને વિકલ્પ તરીકે આ નામદાર કોર્ટ સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસિસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ ની કલમ ૧૬૮ પરિશિષ્ટ "A" હેઠળ જારી કરાયેલ પરિપત્ર ક્રમાંક ૧૭૨/૦૪/૨૦૨૨-GST તારીખ ૬.૭.૨૦૨૨ નો આક્ષેપિત ફરો ૨.૨ ફક્ત પરિપત્ર જારી કર્યાની તારીખ પછી કરવામાં આવેલી નિકાસને ભવિષ્યલક્ષી રીતે જ લાગુ પડે છે તેવું જાહેર કરવા કૃપા કરે;

D. આ નામદાર કોર્ટ અરજદારોને ડિસેમ્બર ૨૦૨૧ થી માર્ચ ૨૦૨૨ સુધીના સમયગાળા માટે મંજૂર કરાયેલ રિફંડ વસૂલ કરવા માટે અપીલ સત્તામંડળ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ આક્ષેપિત હુકમ તારીખ ૬.૮.૨૦૨૩ (પરિશિષ્ટ B માં જોડેલ) સંપૂર્ણપણે હુકૂમત વગરનો, મનસ્વી અને ગેરકાનૂની હોવાથી તેને રદ અને બાતલ કરતો સર્ટીઓરેરીની રિટ અથવા સર્ટીઓરેરીના સ્વરૂપની રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ અથવા હુકમ જારી કરવા કૃપા કરે;

E. આ અરજીની નોટિસ, એડમિશન અને આખરી સુનાવણી પેઝિંડગ હોય ત્યાં સુધી, આ નામદાર કોર્ટ આક્ષેપિત હુકમ તારીખ ૬.૮.૨૦૨૩ (પરિશિષ્ટ B માં જોડેલ) ની કામગીરી, અમલ અને અમલીકરણ પર સ્ટે મૂકવા કૃપા કરે;

F. પ્રાર્થના E ના સંદર્ભમાં એકપક્ષીય વચગાળાની રાહત મંજૂર કરવા કૃપા કરે;

G. કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં યોગ્ય જણાય તેવી વધુ રાહત(ઓ) ન્યાયના હિતમાં મંજૂર કરવા કૃપા કરે જેના દયાળુ કૃત્ય માટે આપના અરજદારો સદા પ્રાર્થના કરશે."

૧૮. સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૭૨૪૬/૨૦૨૨ એ અપીલ સત્તામંડળ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આક્ષેપિત હુકમ પહેલાના સમયગાળા માટે દાખલ કરવામાં આવી છે જ્યારે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૭૦૮૦/૨૦૨૩ એ મે, ૨૦૨૨ ના મહિના માટે દાવો કરાયેલ રિફંડના સમયગાળા માટેના અપીલ હુકમ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે. સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૮૬/૨૦૨૫ જૂન, ૨૦૧૮ થી મે, ૨૦૧૮ સુધીના સમયગાળા માટે રિફંડ પાછું ખેંચવાના અપીલ હુકમ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે જ્યારે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૮૩૧૮/૨૦૨૫ એ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૨ થી માર્ચ, ૨૦૨૩ સુધીના સમયગાળા

માટે સમાન આધારે રિફંડ અરજી અસ્વીકાર કરવા બદલ કુમાર વર્લ્ડ ટ્રેડ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે.

અરજદારોની રજૂઆતો :

૨૦. અરજદારો તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી ઉચિત એન. શેઠે રજૂઆત કરી હતી કે તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ નો પરિપત્ર એ GST એક્ટની કલમ ૧૬(૧) થી અતિ-અધિકાર (ultra vires) છે જે જોગવાઈ કરે છે કે કોઈપણ નોંધાયેલ વ્યક્તિ માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના સપ્લાય પર ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ માટે હકદાર રહેશે જેનો ઉપયોગ વ્યવસાય દરમિયાન અથવા તેને આગળ ધપાવવા માટે કરવામાં આવે છે અથવા કરવાનો ઇરાદો હોય છે અને સદર રકમ આવી વ્યક્તિના ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજરમાં જમા કરવામાં આવશે. એવો પણ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો હતો કે ઇન્ટિગ્રેટેડ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસિસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ (ટૂંકમાં "IGST એક્ટ") ની કલમ ૧૬ પણ ટેક્સની ચૂકવણી પછી ટેક્સનું રિફંડ અથવા ટેક્સની ચૂકવણી કર્યા વિના વણવપરાયેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના રિફંડની જોગવાઈ કરે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ ના પરિપત્રનો ફકરો ૨.૨ જે જોગવાઈ કરે છે કે અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી ખરીદી ડીમ્ડ નિકાસ માટે છે અને તેથી GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(જ) અથવા નિયમ ૮૯(પ) હેઠળ રિફંડ મંજૂર કરી શકાતું નથી તેવા આધારે રિફંડની ગણતરી માટે ટેક્સ ક્રેડિટ ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે નહીં, તે GST એક્ટ અને IGST એક્ટની

જોગવાઈઓથી વિપરીત છે અને તેથી, પરિપત્ર એ GST એક્ટની જોગવાઈઓથી અતિ-અધિકાર (ultra vires) છે.

૨૧. વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી શેઠે રજૂઆત કરી હતી કે GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૧) નો ત્રીજો પ્રોવાઈઝો ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાયના મેળવનાર અથવા ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાયના સપ્લાયર દ્વારા ડીમ્ડ નિકાસ પર ટેક્સના રિફંડની જોગવાઈ કરે છે અને તેથી, ડીમ્ડ નિકાસના કિસ્સામાં રિફંડને અવરોધતો પરિપત્ર GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૧) થી વિપરીત છે.

૨૨. વિકલ્પ તરીકે વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આક્ષેપિત પરિપત્રને સામાવાળા સત્તામંડળ દ્વારા ભૂતકાળની અસર આપી શકાય નહીં કારણ કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૭૨૪૬/૨૦૨૨ અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૮૮૯૨/૨૦૨૩ માં વિચારણા હેઠળના સમયગાળા માટે એટલે કે ડિસેમ્બર, ૨૦૨૧ થી એપ્રિલ, ૨૦૨૨ સુધી અરજદારો દ્વારા નિકાસ વ્યવહારો કરવામાં આવ્યા તે સમયે આ પરિપત્ર અમલમાં ન હતો.

૨૩. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે રિફંડ અરજી GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૪A) હેઠળ ફાઈલ કરવી જોઈતી હતી અને GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૪) હેઠળ નહીં તેવા આધારે અરજદારોને મંજૂર કરાયેલ રિફંડ પાછું ખેંચવાની અપીલ સત્તામંડળની કાર્યવાહી ગેરકાનૂની અને અયોગ્ય છે કારણ કે નિયમ ૮૯(૪A) માત્ર એવા કિસ્સાઓને લાગુ પડે છે જ્યાં

સપ્લાયર્સે ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ નોટિફિકેશન નંબર ૪૮/૨૦૧૭ તારીખ ૧૮.૧૦.૨૦૧૭ નો લાભ લીધો હોય જ્યારે વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, સપ્લાયર કે મેળવનાર બંનેમાંથી કોઈએ ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ નોટિફિકેશનનો લાભ લીધો નથી અને તેથી, GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૪A) ની કોઈ પ્રયોજ્યતા નથી.

૨૪. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે માત્ર સપ્લાયર્સે ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ નોટિફિકેશનનો લાભ લેવાને બદલે GST ની ચૂકવણી પર અરજદારોને માલ વેચ્યો છે તે કારણે, GST એક્ટની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ અરજદારો દ્વારા કરવામાં આવેલી નિકાસ પર રિફંડનો દાવો કરવાથી અરજદારોને વંચિત રાખી શકાય નહીં.

૨૫. વિકલ્પ તરીકે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી શેઠે રજૂઆત કરી હતી કે ટેક્સ ન ચૂકવવાના અથવા ટેક્સના ભૂલભરેલા ઓટોમેટિક રિફંડના કિસ્સામાં સામાવાળા દ્વારા GST એક્ટની કલમ ૭૩ હેઠળ કારણ દર્શક નોટિસ જારી કરી શકાઈ હોત, પરંતુ જે કિસ્સાઓમાં અરજદારની રિફંડ અરજીનો ન્યાયિક નિર્ણય કરી તેને મંજૂર કરતો અર્ધ-ન્યાયિક હુકમ અસ્તિત્વમાં હોય, ત્યાં કલમ ૭૩ લાગુ થશે નહીં અને સામાવાળાઓ માટે ઉપલબ્ધ માત્ર એક જ ઉપાય રિફંડ મંજૂર કરતા હુકમ સામે અપીલ દાખલ કરવાનો હતો. એવું પણ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે જે કિસ્સાઓમાં રિફંડ મંજૂર કરતા હુકમને આકારણી સત્તામંડળ દ્વારા પડકારવામાં ન આવે, ત્યાં ઉચ્ચ સત્તામંડળ

સ્વતઃ સંજ્ઞાન લઈને હુકમની સમીક્ષા કરી શકતું નથી અને મંજૂર થયેલ રિફંડ પાછું ખેંચી શકતું નથી.

૨૬. તેમની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો:

૧) કલેક્ટર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, કાનપુર વિરુદ્ધ કલોક (ઇન્ડિયા) પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, સી-૭, પનકી ઇન્ડસ્ટ્રિયલ એરિયા, કાનપુર, (૨૦૦૦) ૬ સુપ્રીમ કોર્ટ કેસિસ ૬૫૦ માં અહેવાલિત.

૨) પ્રિયા બ્લુ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કમિશનર ઓફ કસ્ટમ્સ (પ્રિવેન્ટિવ), (૨૦૦૫) ૧૦ સુપ્રીમ કોર્ટ કેસિસ માં અહેવાલિત.

૩) ITC લિમિટેડ વિરુદ્ધ કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, કોલકાતા IV, (૨૦૧૯) ૧૭ સુપ્રીમ કોર્ટ કેસિસ ૪૬ માં અહેવાલિત.

૪) પતંજલિ ફૂડ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય (સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૭૨૯૮/૨૦૨૪ માં પસાર કરાયેલ તારીખ ૧૨.૦૨.૨૦૨૫ નો ચુકાદો).

૫) ત્રિપુરા ઇસ્પાત (લોહિયા ગ્રુપનું એક એકમ) વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, ૨૦૨૧ SCC ઓનલાઇન ત્રિપુરા ૬૫૯ માં અહેવાલિત.

૬) કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ GST અને સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ વિરુદ્ધ કૃષિ રસાયણ એક્સપોર્ટ્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, ૨૦૨૩ SCC ઓનલાઇન જે એન્ડ કે ૩૩૩ માં અહેવાલિત.

૭) કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, શિલોંગ વિરુદ્ધ જેલલપોર ટી એસ્ટેટ, ૨૦૧૧ SCC ઓનલાઇન ગુવાહાટી ૧૮ માં અહેવાલિત.

૨૭. વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી શેઠે આઈશર મોટર્સ લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, (૧૯૯૯) ૨ SCC ૩૬૧ માં અહેવાલિત તેમજ જેયમ એન્ડ કંપની વિરુદ્ધ આસિસ્ટન્ટ કમિશનર અને અન્ય, (૨૦૧૬) ૧૫ SCC ૧૨૫ ના કિસ્સામાં અને યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ વીકેસી કુટસ્ટેપ્સ ઇન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, (૨૦૨૨) ૨ SCC ૬૦૩ ના કિસ્સામાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપ્યો અને તેના પર આધાર રાખ્યો, જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે:

"૯૯. આપણે એ વાત પ્રત્યે સભાન રહેવું જોઈએ કે રિફંડનો દાવો કરવા માટે કોઈ બંધારણીય અધિકારનો દાવો કરવામાં આવી રહ્યો નથી, કારણ કે તે હોઈ શકે નહીં. રિફંડ એ વૈધાનિક નિર્દેશનો વિષય છે. સંસદ તેની ધારાસભકીય સત્તાની અંદર હતી તે નક્કી કરવા માટે કે ઇનપુટ માલ અને ઇનપુટ સેવાઓ બંનેમાંથી ઉદ્ભવતા વણવપરાયેલ ITC ના રિફંડની મંજૂરી આપવી જોઈએ કે, તેણે જે

કાયદો બનાવ્યો છે તે મુજબ, માત્ર ઇનપુટ માલના જ. તેની સ્પષ્ટ શરત દ્વારા કે રિફંડ માત્ર ત્યારે જ ગ્રાહ્ય રહેશે જ્યાં વાણિજ્યિક ITC ઇનપુટ્સ પરના ટેક્સનો દર આઉટપુટ સપ્લાય પરના ટેક્સના દર કરતાં વધુ હોવાને કારણે એકત્રિત થયું હોય, સંસદે અમે ઉપર વર્ણવેલ રીતે રિફંડને મર્યાદિત કર્યું છે. રિફંડના હકને માન્યતા આપતી વખતે, ધારાસભા માટે રિફંડનો દાવો કરી શકાય તેવા સંજોગોને વ્યાખ્યાયિત કરવાનું ખુલ્લું છે. કલમ ૫૪(૩) નો પ્રોવાઈઝો એ પાત્રતાની શરત નથી (જેમ કે કરદાતાઓના કાઉન્સિલે રજૂઆત કરી હતી) પરંતુ એક મર્યાદા છે જે કલમ ૫૪(૩) હેઠળ રિફંડ મંજૂર કરવા પર શાસન કરતી હોવી જોઈએ. તેથી, અમે શ્રી એન. વેંકટરામન, વિદ્વાન ASG દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતનો સ્વીકાર કરીએ છીએ."

સામાવાળાઓની રજૂઆતો:

૨૮. બીજી બાજુ સામાવાળાઓ તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ સુશ્રી હેતવી સંચેતીએ રજૂઆત કરી હતી કે GST એક્ટની કલમ ૫૪ હેઠળ મંજૂર કરાયેલ ભૂલભરેલા રિફંડને વસૂલ કરવા માટે રિફંડ હુકમ સામે અપીલ દાખલ કરવામાં ન આવી હોય તો પણ GST એક્ટની કલમ ૭૩ અને ૭૪ હેઠળની સત્તાક્ષેત્રનો કાયદેસર રીતે ઉપયોગ કરી શકાય છે. એવી રજૂઆત કરવામાં

આવી હતી કે GST એક્ટની કલમ ૭૩ અને ૭૪ યોગ્ય અધિકારીને કપટ, મિલીભગત, જાણી જોઈને ખોટું નિવેદન, હકીકતો છુપાવવા અથવા અન્ય કારણોસર બિન-આકારણી, ઓછી આકારણી અથવા ભૂલભરેલા રિફંડ જેવા કારણોસર ન ચૂકવેલ, ઓછી ચૂકવેલ અથવા ભૂલથી રિફંડ કરાયેલ ટેક્સની રકમ નક્કી કરવા માટે કારણ દર્શક નોટિસ જારી કરવાની સત્તા આપે છે.

૨૯. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે GST એક્ટની કલમ ૫૪ યોગ્ય અધિકારી દ્વારા ચકાસણી અને ખરાઈને આધીન રિફંડ મંજૂર કરવાની જોગવાઈ કરે છે, જો કે, GST એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ મંજૂર કરાયેલ ભૂલભરેલું રિફંડ આખરીપણું પ્રાપ્ત કરતું નથી જે GST એક્ટની કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ હેઠળની વસૂલાતની કાર્યવાહીને અટકાવે કારણ કે બંને જોગવાઈઓ મહેસૂલી હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે સ્વતંત્ર રીતે કાર્ય કરે છે.

૩૦. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે રિફંડ હુકમ સામે GST એક્ટની કલમ ૧૦૭ હેઠળ અપીલ અથવા GST એક્ટની કલમ ૧૦૮ હેઠળ સમીક્ષાનો ઉપાય એ વિભાગ માટે ઉપલબ્ધ એક અલગ પદ્ધતિ છે પરંતુ ભૂલથી રિફંડ કરાયેલી રકમ વસૂલ કરવા માટે GST એક્ટની કલમ ૭૩/૭૪ નો ઉપયોગ કરવા માટે તે પૂર્વશરત નથી.

૩૧. તેમની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, મેસર્સ પ્રીમિયર કોટન ટેક્સટાઈલ વિરુદ્ધ કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, ૨૦૧૯ (૩૬૮) E.L.T. ૪૬૫

(મદ્રાસ) ના કિસ્સામાં નામદાર મદ્રાસ હાઇકોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો.

૩૨. ગ્રાસિમ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ, (૨૦૧૧) ૧૪ સુપ્રીમ કોર્ટ કેસિસ ૬૮૫ ના કિસ્સામાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ ની કલમ ૧૧ A હેઠળની કારણ દર્શક નોટિસ, જે GST એક્ટની કલમ ૭૩ ને સમાન છે, તે સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ ની કલમ ૩૫ E (જે GST એક્ટની કલમ ૧૦૮ ને સમાન છે) હેઠળની અપીલ વિના પણ ભૂલભરેલા રિફંડની વસૂલાત માટે જારી કરી શકાય છે. એવું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે સદર ચુકાદામાં ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે કલમ ૧૧ A અપીલ અથવા સમીક્ષા પ્રક્રિયાથી સ્વતંત્ર વસૂલાત પદ્ધતિ તરીકે કાર્ય કરે છે, જે સુનિશ્ચિત કરે છે કે પ્રક્રિયાગત ટેકનિકલતાઓને કારણે ભૂલભરેલા રિફંડ ચકાસણીમાંથી છટકી ન જાય.

૩૩. વિદ્વાન એડવોકેટ સુશ્રી સંચેતીએ એશિયન પેઇન્ટ્સ (ઇન્ડિયા) લિમિટેડ વિરુદ્ધ કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ, ૨૦૦૨ (૧૪૨) E.L.T. ૫૨૨ (SC) ના કિસ્સામાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા પર વધુ આધાર રાખ્યો હતો, જેમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે CESTAT ના લાજર બેંચના એ આશયના ચુકાદાને બહાલ રાખ્યો હતો કે સેન્ટ્રલ

એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ ની કલમ ૩૫ E અને કલમ ૧૧ A અલગ-અલગ ક્ષેત્રોમાં કાર્ય કરે છે.

૩૪. તેથી એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ ની કલમ ૩૫ E અથવા અન્ય કાયદાઓની અન્ય સમાન જોગવાઈઓનો ઉપયોગ કરવા અંગે અરજદારો દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા ચુકાદાઓ કરપાત્ર માલ અથવા સેવાઓના વર્ગીકરણ અંગેના છે, જેમાં સ્વ-આકારણી હુકમો જે કાં તો માલ અને સેવાઓના ખોટા વર્ગીકરણ અથવા ખોટા મૂલ્ય પર આધારિત હતા, ટેક્સ વધારાનો ચૂકવવામાં આવ્યો હતો અને તે જ આધારે રિફંડ માંગવામાં આવ્યું હતું. એવું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે પ્રિયા બ્લુ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે કરદાતાની વિનંતી પરના સ્વ-આકારણી હુકમો અપીલ દાખલ કર્યા વિના સુધારી અથવા બદલી શકાતા નથી અને વધુમાં એકત્રિત કરાયેલ ટેક્સ સ્વ-આકારણી હુકમને પોતે પડકાર્યા વિના કરદાતા દ્વારા રિફંડ અરજી કરવામાં આવતા ખોટી રીતે એકત્રિત કરવામાં આવ્યો હોવાના આધારે રિફંડ કરી શકાય નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સદર કેસની હકીકતોમાં, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે કરદાતાઓને સ્વ-આકારણી હુકમો ખોલવા માટે આવી કોઈ સત્તા આપવામાં આવી નથી અને GST એક્ટની કલમ ૭૪ ભૂલભરેલા રિફંડ મંજૂરીને વસૂલ કરવા માટે વિભાગને ચોક્કસ સત્તા આપે છે.

૩૫. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કેસની હકીકતોમાં, અપીલ સત્તામંડળ દ્વારા વિભાગ અને કરદાતા વચ્ચે કોઈ વિવાદિત મુદ્દા પર ન્યાયિક નિર્ણય લેવામાં આવ્યો નથી અને ન્યાયનિર્ણય સત્તામંડળ દ્વારા ફોર્મ RFD-01 હેઠળ હુકમ પસાર કરવાનો અર્થ એવો થઈ શકતો નથી કે રિફંડના મુદ્દા પર ન્યાયિક નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે.

૩૬. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે તે સુસ્થાપિત કાનૂની સ્થિતિ છે કે "જો કાયદો અમુક ચોક્કસ રીતે ચોક્કસ વસ્તુ કરવાનું નિર્દેશિત કરે છે, તો તે તે જ રીતે થવું જોઈએ" અને આવો સિદ્ધાંત કેસની હકીકતોમાં લાગુ પડે છે કારણ કે કાયદા મુજબ, રિફંડ અરજી GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૪A) હેઠળ કરવામાં આવી હોવી જોઈતી હતી અને તેથી, અરજદારો મુશ્કેલીઓ કે અન્ય કોઈપણ કારણને ધ્યાનમાં લીધા વિના તેનાથી બંધાયેલા હતા.

૩૭. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ડીમ્ડ નિકાસ ટેક્સની ચૂકવણી પર ટેક્સ ઇન્વોઈસ હેઠળ અને તારીખ ૬.૧૧.૨૦૧૭ ના પરિપત્રમાં આપ્યા મુજબની પ્રક્રિયાને અનુસરીને કરવાની રહે છે, તેથી, ડીમ્ડ નિકાસના કિસ્સામાં, ટેક્સની ચૂકવણી કર્યા વિના સપ્લાય કરી શકાતો નથી, જો કે સપ્લાયર અથવા મેળવનાર બંનેમાંથી કોઈ પણ GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૧) હેઠળ ડીમ્ડ નિકાસ પર ચૂકવેલ ટેક્સના રિફંડનો દાવો કરી શકે છે.

૩૮. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જે કિસ્સાઓમાં સપ્લાયને ડીમ્ડ નિકાસ ગણવામાં આવતો નથી, ત્યાં અરજદાર GST રૂલ્સના નિયમ

૮૯(૪A) હેઠળ ટેક્સના રિફંડ માટે હકદાર છે. પરંતુ કેસની હકીકતોમાં, અરજદારોએ GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૧)/૮૯(૪A) ને બદલે GST એક્ટની કલમ ૫૪(૩) સાથે વંચાણો લેતાં GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૪) હેઠળ રિફંડનો દાવો કર્યો છે.

૩૯. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ નો પરિપત્ર એ સ્પષ્ટીકરણ પરિપત્ર છે જે પહેલેથી અસ્તિત્વમાં રહેલા GST કાયદાને સ્પષ્ટ કરે છે, આમ આવા સ્પષ્ટીકરણ પરિપત્રને GST અથવા IGST એક્ટની જોગવાઈઓથી અતિ-અધિકાર (ultra vires) કહી શકાય નહીં.

૪૦. વિદ્વાન એડવોકેટ સુશ્રી સંચેતીએ રજૂઆત કરી હતી કે GST કાયદાના અમલીકરણ પછી, ૧૦૦% EOU તરીકે નોંધાયેલા કરદાતાઓને કોઈ વિશેષ સારવાર કે લાભ આપવામાં આવતો નથી કારણ કે આવા એકમોને સામાન્ય કરદાતા તરીકે ગણવામાં આવે છે. તેથી, માત્ર અરજદાર ૧૦૦% EOU હોવાના કારણે કોઈ ભેદભાવ રહેતો નથી.

૪૧. ૨૨મી GST કાઉન્સિલ મીટિંગના નિર્ણયને આગળ વધારવા માટે જારી કરાયેલ તારીખ ૧૮.૧૦.૨૦૧૭ ના નોટિફિકેશન નંબર ૪૮/૨૦૧૭ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો જેમાં ૧૦૦% EOU ને કરવામાં આવેલા સપ્લાયને ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાય તરીકે ગણવાની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ૦૬.૧૦.૨૦૧૭ ના રોજ

યોજાયેલી ૨૨મી GST કાઉન્સિલ મીટિંગમાં એવો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો કે નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા EOU ને કરવામાં આવેલા સપ્લાયને ડીમ્ડ નિકાસ ગણવામાં આવશે અને આવા સપ્લાય પર ચૂકવવામાં આવેલા ટેક્સનું રિફંડ મેળવનાર અથવા સપ્લાયર દ્વારા કલેમ કરી શકાય છે.

૪૨. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અરજદારોએ GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૪) હેઠળ ખોટી રીતે રિફંડ દાવો દાખલ કર્યો છે કારણ કે તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ ના પરિપત્ર મુજબ અરજદારોએ ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાયના કિસ્સામાં નિયમ ૮૯(૧) હેઠળ અથવા ડીમ્ડ નિકાસ તરીકે ન ગણાતા અન્ય સપ્લાયના કિસ્સામાં નિયમ ૮૯(૪A) હેઠળ રિફંડ દાવો દાખલ કરવો જોઈતો હતો.

૪૩. તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ નો પરિપત્ર ભૂતકાળની અસરથી લાગુ થશે નહીં તેવી અરજદારોની દલીલના સંદર્ભમાં, વિદ્વાન એડવોકેટ સુશ્રી સંચેતી દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સદર પરિપત્ર માત્ર સ્પષ્ટીકરણ સ્વરૂપનો છે અને તેથી, તેને ભૂતકાળની અસર આપવાનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો નથી.

૪૪. સિવિલ અપીલ નંબર ૪૨૨૮-૪૨૨૯/૧૯૯૯ માં ડબ્લ્યુપીઆઈએલ લિમિટેડ ગાઝિયાબાદ વિરુદ્ધ કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, મેરઠના કિસ્સામાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો.

જપ. તેમની રજૂઆતોના સમર્થનમાં નીચેના ચુકાદાઓ પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો:

૧) મેસર્સ પ્રીમિયર કોટન ટેક્સટાઇલ (ઉપરોક્ત).

૨) ગ્રાસિમ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત)

૩) વીકેસી ફુટસ્ટેપ્સ ઇન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત)

વિશ્લેષણ :

જક. આ જૂથની બાબતોમાં વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતા પ્રશ્નો નીચે મુજબ ઘડી શકાય છે:

૧) શું અરજદારોએ GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(જ A) હેઠળ રિફંડ દાવો દાખલ કર્યો ન હતો તે આધારે સામાવાળાઓ દ્વારા અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલ રિફંડ દાવો યોગ્ય રીતે ના મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો?

૨) શું સામાવાળાઓ દ્વારા જારી કરાયેલ સર્ક્યુલર નંબર ૧૭૨/૦૪/૨૦૨૨-GST તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ ના ફકરા ૨.૨ ને ભૂતકાળની અસરથી લાગુ કરીને અરજદારો દ્વારા દાખલ કરાયેલ રિફંડ દાવો રદ કરી શકાયો હોત?

૩) શું GST એક્ટની કલમ ૧૦૭(૩) હેઠળ અપીલ દાખલ કરવા માટે અધિકૃત અધિકારીને નિર્દેશ આપતા GST એક્ટની કલમ ૧૦૭(૨) હેઠળ અરજદારોના રિફંડ દાવાને મંજૂર કરતા હુકમોની સમીક્ષા કરવા માટે સ્વતઃ

સંજ્ઞાન (suo motu) સત્તાનો ઉપયોગ કરવામાં સામાવાળાઓ વ્યાજબી હતા?

૪) શું સામાવાળા સત્તામંડળો રિફંડ ભૂલથી આપવામાં આવ્યું છે તે આધારે હુકમને પડકાર્યા વિના અરજદારોને જારી કરાયેલ રિફંડની વસૂલાત માટે GST એક્ટની કલમ ૭૩ હેઠળ નોટિસ જારી કરવામાં વ્યાજબી હતા?

૪૭. ઉપરના પ્રશ્નોના જવાબ આપવા માટે, બંને પક્ષો દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ GST એક્ટ, IGST એક્ટ, GST રૂલ્સ તેમજ નોટિફિકેશન/સર્ક્યુલર્સની સંબંધિત જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લેવો સુસંગત રહેશે:

સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭

૨(૩૯) "ડીમ્ડ નિકાસ" એટલે કલમ ૧૪૭ હેઠળ અધિસૂચિત કરવામાં આવે તેવો માલનો સપ્લાય.

ડીમ્ડ નિકાસ

૧૪૭ સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણો પર, માલના અમુક સપ્લાયને ડીમ્ડ નિકાસ તરીકે અધિસૂચિત કરી શકે છે, જ્યાં સપ્લાય કરાયેલ માલ ભારત છોડીને જતો નથી, અને આવા સપ્લાય માટેની ચૂકવણી ભારતીય રૂપિયામાં અથવા પરિવર્તનીય વિદેશી હૂંડિયામણમાં પ્રાપ્ત થાય છે, જો આવા માલનું ઉત્પાદન ભારતમાં થયું હોય.

ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ મેળવવા માટેની પાત્રતા અને શરત.

૧૬(૧) દરેક નોંધાયેલ વ્યક્તિ, નકી કરવામાં આવે તેવી શરતો અને મર્યાદાઓને આધીન અને કલમ ૪૯ માં નિર્દિષ્ટ કરેલી રીતે, તેને સપ્લાય કરવામાં આવેલા માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંને પર આકારવામાં આવેલા ઇનપુટ ટેક્સની ક્રેડિટ મેળવવા માટે હકદાર રહેશે જેનો ઉપયોગ તેના વ્યવસાય દરમિયાન અથવા તેને આગળ ધપાવવા માટે કરવામાં આવે છે અથવા કરવાનો ઇરાદો હોય છે અને સદર રકમ આવી વ્યક્તિના ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજરમાં જમા કરવામાં આવશે.

"ટેક્સનું રિફંડ.

૫૪.(૧) કોઈપણ ટેક્સ અને વ્યાજ, જો હોય તો, આવા ટેક્સ પર ચૂકવેલ અથવા તેના દ્વારા ચૂકવેલ અન્ય કોઈ રકમના રિફંડનો દાવો કરતી કોઈપણ વ્યક્તિ, સંબંધિત તારીખથી બે વર્ષની સમાપ્તિ પહેલાં નિર્ધારિત ફોર્મ અને રીતે અરજી કરી શકે છે:

શરતે કે, કલમ ૪૯ ની ઉપ-કલમ (૬) ની જોગવાઈઓ અનુસાર ઇલેક્ટ્રોનિક કેશ લેજરમાંની કોઈપણ બાકી રકમના રિફંડનો દાવો કરતી નોંધાયેલ વ્યક્તિ, નિર્ધારિત [ફોર્મ અને] રીતે આવા રિફંડનો દાવો કરી શકે છે.

૫૪(૩) ઉપ-કલમ (૧૦) ની જોગવાઈઓને આધીન, નોંધાયેલ વ્યક્તિ કોઈપણ કર સમયગાળાના અંતે કોઈપણ વણવપરાયેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના રિફંડનો દાવો કરી શકે છે:

શરતે કે નીચેના સિવાયના કિસ્સાઓમાં વણવપરાયેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના કોઈ રિફંડની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં—

(i) ટેક્સની ચૂકવણી કર્યા વિના કરવામાં આવેલા શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાય;

(ii) જ્યાં ઇનપુટ્સ પરના ટેક્સનો દર આઉટપુટ સપ્લાય પરના ટેક્સના દર કરતાં વધુ હોવાને કારણે ક્રેડિટ એકત્રિત થઈ હોય (શૂન્ય દર ધરાવતા અથવા સંપૂર્ણ મુક્ત સપ્લાય સિવાય), કાઉન્સિલની ભલામણો પર સરકાર દ્વારા અધિસૂચિત કરવામાં આવે તેવા માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના સપ્લાય સિવાય:

વધુમાં શરતે કે, જો માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના સપ્લાયર સેન્ટ્રલ ટેક્સના સંદર્ભમાં ડ્રોબેકનો લાભ લે છે અથવા આવા સપ્લાય પર ચૂકવેલ ઇન્ટિગ્રેટેડ ટેક્સના રિફંડનો દાવો કરે છે, તો ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના કોઈ રિફંડની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં.

અપીલ સત્તામંડળને અપીલ.

૧૦૭(૨) કમિશનર, પોતાના સ્વતઃ સંજ્ઞાનથી, અથવા સ્ટેટ ટેક્સ કમિશનર કે યુનિયન ટેરિટરી ટેક્સ કમિશનરની વિનંતી પર, આ એક્ટ અથવા સ્ટેટ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસિસ ટેક્સ એક્ટ અથવા યુનિયન ટેરિટરી ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસિસ ટેક્સ એક્ટ હેઠળ ન્યાયનિર્ણય સત્તામંડળે કોઈપણ નિર્ણય અથવા હુકમ પસાર કર્યો હોય તેવી કોઈપણ કાર્યવાહીના રેકૉર્ડ મંગાવી શકે છે અને તેની તપાસ કરી શકે છે, જેનો હેતુ સદર નિર્ણય અથવા હુકમની કાયદેસરતા કે યોગ્યતા વિશે પોતાની જાતને સંતોષવાનો છે અને તે હુકમ દ્વારા, તેના તાબેદાર કોઈપણ અધિકારીને સદર નિર્ણય અથવા હુકમમાંથી ઉદ્ભવતા મુદ્દાઓની આકારણી માટે સદર નિર્ણય અથવા હુકમની જાણ થયાની તારીખથી છ મહિનાની અંદર અપીલ સત્તામંડળ સમક્ષ અરજી કરવાનો નિર્દેશ આપી શકે છે, જે કમિશનર દ્વારા તેના હુકમમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે.

ઇન્ટિગ્રેટેડ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસિસ ટેક્સ એક્ટ, શૂન્ય દર ધરાવતો સપ્લાય.

૧૬(૧) "શૂન્ય દર ધરાવતો સપ્લાય" એટલે માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના નીચેના પૈકીનો કોઈપણ સપ્લાય, એટલે કે:—

(a) માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેની નિકાસ;

અથવા

(b) સ્પેશિયલ ઇકોનોમિક ઝોન ડેવલપર અથવા સ્પેશિયલ ઇકોનોમિક ઝોન એકમને [અધિકૃત કામગીરી માટે] માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેનો સપ્લાય

૧૬(૩) શૂન્ય દર ધરાવતો સપ્લાય કરતી નોંધાયેલ વ્યક્તિ સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસિસ ટેક્સ એક્ટ અથવા તેના હેઠળ બનાવેલા નિયમોની કલમ ૫૪ ની જોગવાઈઓ અનુસાર, બોન્ડ અથવા લેટર ઓફ અંડરટેકિંગ હેઠળ, ઇન્ટિગ્રેટેડ ટેક્સની ચૂકવણી કર્યા વિના માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના સપ્લાય પર વણવપરાયેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનું રિફંડ મેળવવા માટે હકદાર રહેશે, જે નિર્ધારિત કરવામાં આવે તેવી શરતો, સુરક્ષા અને પ્રક્રિયાને આધીન રહેશે:

સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસિસ ટેક્સ રૂલ્સ, ૨૦૧૭

ટેક્સ, વ્યાજ, પેનલ્ટી, ફી અથવા અન્ય કોઈપણ રકમના રિફંડ માટે અરજી

૮૯(૧) કલમ ૫૫ હેઠળ જારી કરાયેલ નોટિફિકેશન હેઠળ આવરી લેવાયેલ વ્યક્તિઓ સિવાયની કોઈપણ વ્યક્તિ, કલમ ૪૯ ની ઉપ-કલમ (૬) ની જોગવાઈઓ અનુસાર ઇલેક્ટ્રોનિક કેશ લેજરમાંની કોઈપણ બાકી રકમનું રિફંડ અથવા] ભારત બહાર નિકાસ કરાયેલા માલ પર ચૂકવેલ ઇન્ટિગ્રેટેડ ટેક્સના રિફંડ સિવાય તેના દ્વારા ચૂકવેલ કોઈપણ ટેક્સ, વ્યાજ, પેનલ્ટી, ફી અથવા અન્ય કોઈપણ રકમનું રિફંડ, [નિયમ ૧૦ B ની જોગવાઈઓને

આધીન,] કોમન પોર્ટલ દ્વારા ફોર્મ GST RFD-01 માં ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે, સીધી રીતે અથવા કમિશનર દ્વારા અધિસૂચિત સુવિધા કેન્દ્ર દ્વારા અરજી ફાઇલ કરી શકે છે

૮૯(૪) ઇન્ટિગ્રેટેડ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસિસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ (૨૦૧૭ નો ૧૩) ની કલમ ૧૬ ની ઉપ-કલમ (૩) ની જોગવાઈઓ અનુસાર બોન્ડ અથવા લેટર ઓફ અંડરટેકિંગ હેઠળ ટેક્સની ચૂકવણી કર્યા વિના માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાયના કિસ્સામાં, ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનું રિફંડ નીચેના સૂત્ર મુજબ મંજૂર કરવામાં આવશે-

રિફંડ રકમ = (માલના શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાયનું ટર્નઓવર + સેવાઓના શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાયનું ટર્નઓવર) × ચોખ્ખી ITC / એડજસ્ટેડ કુલ ટર્નઓવર

જ્યાં,-

(A) "રિફંડ રકમ" એટલે ગ્રાહ્ય હોય તેવું મહત્તમ રિફંડ,

(B) "ચોખ્ખી ITC" એટલે સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન ઇનપુટ્સ અને ઇનપુટ સેવાઓ પર મેળવેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ

(C) "માલના શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાયનું ટર્નઓવર" એટલે બોન્ડ અથવા લેટર ઓફ અંડરટેકિંગ હેઠળ ટેક્સની ચૂકવણી કર્યા વિના સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન કરવામાં આવેલા માલના શૂન્ય-દર ધરાવતા

સપ્લાયનું મૂલ્ય અથવા તે જ અથવા સમાન સ્થાને રહેલા સપ્લાયર દ્વારા સ્થાનિક રીતે સપ્લાય કરાયેલા સમાન માલના મૂલ્ય કરતાં ૧.૫ ગણું મૂલ્ય, જે સપ્લાયર દ્વારા જાહેર કરવામાં આવ્યું હોય, તે બેમાંથી જે ઓછું હોય તે;

(D) "સેવાઓના શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાયનું ટર્નઓવર" એટલે બોન્ડ અથવા લેટર ઓફ અંડરટેકિંગ હેઠળ ટેક્સની ચૂકવણી કર્યા વિના કરવામાં આવેલા સેવાઓના શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાયનું મૂલ્ય, જે નીચે મુજબની રીતે ગણવામાં આવે છે, એટલે કે:-

સેવાઓનો શૂન્ય-દર ધરાવતો સપ્લાય એ સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન સેવાઓના શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાય માટે પ્રાપ્ત થયેલી ચૂકવણીઓ અને સેવાઓના શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાય જ્યાં સપ્લાય પૂર્ણ થયો હોય જેના માટે સંબંધિત સમયગાળા પહેલાના કોઈપણ સમયગાળામાં એડવાન્સ ચૂકવણી પ્રાપ્ત થઈ હોય તેનો સરવાળો છે, જેમાંથી સેવાઓના શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાય માટે પ્રાપ્ત થયેલ એડવાન્સ રકમ કે જેના માટે સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન સેવાઓનો સપ્લાય પૂર્ણ થયો નથી તે બાદ કરવામાં આવે છે;

(E) "એડજસ્ટેડ કુલ ટર્નઓવર" એટલે નીચેના મૂલ્યોનો કુલ સરવાળો-

(a) કલમ ૨ ની કલમ (૧૧૨) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં ટર્નઓવર, સેવાઓના ટર્નઓવરને બાદ કરતાં; અને

(b) ઉપરની કલમ (D) ના સંદર્ભમાં નક્કી કરાયેલ સેવાઓના શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાયનું ટર્નઓવર અને નોન-ઝીરો-રેટેડ સેવાઓનો સપ્લાય, [સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાય સિવાયના કરમુક્ત સપ્લાયના મૂલ્યને બાદ કરતાં;]]

(F) "સંબંધિત સમયગાળો" એટલે જે સમયગાળા માટે દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો છે તે સમયગાળો.

સ્પષ્ટીકરણ. આ ઉપ-નિયમના હેતુઓ માટે, ભારત બહાર નિકાસ કરાયેલા માલનું મૂલ્ય નીચે મુજબ ગણવામાં આવશે-

(i) શિપિંગ બિલ અને બિલ ઓફ એક્સપોર્ટ (ફોર્મ્સ) રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૭ અનુસાર, યથાપ્રસંગ, શિપિંગ બિલ અથવા બિલ ઓફ એક્સપોર્ટ ફોર્મમાં જાહેર કરાયેલ ફ્રી ઓન બોર્ડ (FOB) મૂલ્ય; અથવા

(ii) ટેક્સ ઇન્વોઈસ અથવા બિલ ઓફ સપ્લાયમાં જાહેર કરાયેલ મૂલ્ય, બેમાંથી જે ઓછું હોય તે.)

૮૯(૪A) પ્રાપ્ત થયેલા સપ્લાયના કિસ્સામાં જેના પર સપ્લાયરે ભારત સરકાર, નાણા મંત્રાલયના નોટિફિકેશન નંબર ૪૮/૨૦૧૭-સેન્ટ્રલ ટેક્સ તારીખ ૧૮મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૭ નો લાભ લીધો છે જે ભારતના ગેઝેટ, અસાધારણ, ભાગ II, કલમ ૩, ઉપ-કલમ (i), નંબર G.S.R. ૧૩૦૫(E) તારીખ ૧૮મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૭ દ્વારા પ્રકાશિત થયેલ છે,

માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેનો શૂન્ય-દર ધરાવતો સપ્લાય કરવા માટે વપરાતા અન્ય ઇનપુટ્સ અથવા ઇનપુટ સેવાઓ સંબંધમાં મેળવેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનું રિફંડ મંજૂર કરવામાં આવશે.

૮૯(પ) ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરના કારણે રિફંડના કિસ્સામાં, ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનું રિફંડ નીચેના સૂત્ર મુજબ મંજૂર કરવામાં આવશે –

મહત્તમ રિફંડ રકમ = {(માલ અને સેવાઓના ઇન્વર્ટેડ રેટ ધરાવતા સપ્લાયનું ટર્નઓવર) × ચોખ્ખી ITC ÷ એડજસ્ટેડ કુલ ટર્નઓવર} – ૬૯[{આવા ઇન્વર્ટેડ રેટ ધરાવતા માલ અને સેવાઓના સપ્લાય પર ચૂકવવાપાત્ર ટેક્સ × (ચોખ્ખી ITC ÷ ઇનપુટ્સ અને ઇનપુટ સેવાઓ પર મેળવેલ ITC)}]. સ્પષ્ટીકરણ. આ ઉપ-નિયમના હેતુઓ માટે, શબ્દો–

(a) ચોખ્ખી ITC એટલે સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન ઇનપુટ્સ પર મેળવેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ b[***]; અને

"[(b) "એડજસ્ટેડ કુલ ટર્નઓવર" અને "સંબંધિત સમયગાળો" નો તે જ અર્થ રહેશે જે ઉપ-નિયમ (જ) માં તેમને સોંપવામાં આવ્યો છે.]]

નોટિફિકેશન નંબર ૪૮/૨૦૧૭-સેન્ટ્રલ ટેક્સ

નવી દિલ્હી, ૧૮મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૭

G.S.R. (E). સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ (૨૦૧૭ નો ૧૨) ની કલમ ૧૪૭ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ

કરીને, કેન્દ્ર સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણો પર, નીચેના કોષ્ટકના કોલમ (૨) માં સૂચિબદ્ધ માલના સપ્લાયને ડીમ્ડ નિકાસ તરીકે અધિસૂચિત કરે છે, એટલે કે:-

કોષ્ટક

ક્રમ નં.	પુરવઠાનું વર્ણન
(૧)	(૨)
૧	અગાઉથી અધિકૃતતા સામે નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા માલસામાનનો પુરવઠો
૨	નિકાસ પ્રોત્સાહન કેપિટલ ગુડ્સ અધિકૃતતા સામે નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા કેપિટલ ગૂડ્ઝનો પુરવઠો
૩	નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા નિકાસ લક્ષી એકમને માલનો પુરવઠો
૪	એડવાન્સ ઓથોરાઇઝેશન સામે ૩૦મી જૂન, ૨૦૧૭ (સુધારેલ) ના જાહેરનામા નંબર ૫૦/૨૦૧૭-કસ્ટમ્સમાં ઉલ્લેખિત બેંક અથવા જાહેર ક્ષેત્રના ઉપક્રમ દ્વારા સોનાનો પુરવઠો

સ્પષ્ટીકરણ -

આ નોટિફિકેશનના હેતુઓ માટે,

૧. "એડવાન્સ ઓથોરાઇઝેશન" એટલે ભૌતિક નિકાસ માટે પ્રી-ઇમ્પોર્ટ ધોરણે ઇનપુટ્સની આયાત અથવા સ્થાનિક ખરીદી માટે વિદેશ વેપાર નીતિ ૨૦૧૫-૨૦ ના પ્રકરણ ૪ હેઠળ ડાયરેક્ટર જનરલ ઓફ ફોરેન ટ્રેડ દ્વારા જારી કરાયેલ ઓથોરાઇઝેશન.

૨. "એક્સપોર્ટ પ્રમોશન કેપિટલ ગુડ્સ ઓથોરાઇઝેશન" એટલે ભૌતિક નિકાસ માટે કેપિટલ ગુડ્સની આયાત માટે વિદેશ વેપાર નીતિ ૨૦૧૫-૨૦ ના પ્રકરણ ૫ હેઠળ ડાયરેક્ટર જનરલ ઓફ ફોરેન ટ્રેડ દ્વારા જારી કરાયેલ ઓથોરાઇઝેશન.

૩. "એક્સપોર્ટ ઓરિએન્ટેડ યુનિટ" એટલે વિદેશ વેપાર નીતિ ૨૦૧૫-૨૦ ના પ્રકરણ ૬ ની જોગવાઈઓ અનુસાર મંજૂર કરાયેલ એક્સપોર્ટ ઓરિએન્ટેડ યુનિટ અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક હાર્ડવેર ટેકનોલોજી પાર્ક યુનિટ અથવા સોફ્ટવેર ટેકનોલોજી પાર્ક યુનિટ અથવા બાયો-ટેકનોલોજી પાર્ક યુનિટ.

સર્ક્યુલર નંબર ૧૪/૧૪/૨૦૧૭-GST

એફ. નંબર ૩૪૯/૨૧/૨૦૧૬ GST (પોલિસી વિંગ)

ભારત સરકાર

નાણા મંત્રાલય

મહેસૂલ વિભાગ

સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ એક્સાઈઝ એન્ડ સ્ટમ્સ GST પોલિસી વિંગ

નવી દિલ્હી, તારીખ ૬ ફી નવેમ્બર, ૨૦૧૭

પ્રિન્સિપલ ચીફ કમિશનર્સ / ચીફ કમિશનર્સ / પ્રિન્સિપલ કમિશનર્સ /
સેન્ટ્રલ ટેક્સના કમિશનર્સ (તમામ)

પ્રિન્સિપલ ડાયરેક્ટર જનરલ્સ / ડાયરેક્ટર જનરલ્સ (તમામ)

મેડમ/સર,

વિષય: CGST એક્ટ, ૨૦૧૭ ની કલમ ૧૪૭ હેઠળ ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ લાભો
હેઠળ એક્સપોર્ટ ઓરિએન્ટેડ યુનિટ (EOU) / ઇલેક્ટ્રોનિક હાર્ડવેર
ટેકનોલોજી પાર્ક (EHTP) યુનિટ / સોફ્ટવેર ટેકનોલોજી પાર્ક (STP)
યુનિટ/બાયો-ટેકનોલોજી પાર્ક્સ (BTP) યુનિટ દ્વારા DTA માંથી માલના
સપ્લાયની ખરીદી અંગેની પ્રક્રિયા – બાબત.

GST પછી નિકાસકારો દ્વારા સામનો કરવામાં આવી રહેલી કેટલીક
મુશ્કેલીઓનો ઉકેલ લાવવા માટે નવી દિલ્હી ખાતે ૦૬.૧૦.૨૦૧૭ ના રોજ
યોજાયેલી તેની ૨૨મી બેઠકમાં GST કાઉન્સિલ દ્વારા લેવાયેલા નિર્ણયો
અનુસાર, એવો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે કે નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા EOU
વગેરેને માલના સપ્લાયને CGST એક્ટ, ૨૦૧૭ (આ પછી 'એક્ટ' તરીકે
સંદર્ભિત) ની કલમ ૧૪૭ હેઠળ ડીમ્ડ નિકાસ તરીકે ગણવામાં આવશે અને
આવા સપ્લાય પર ચૂકવેલ ટેક્સનું રિફંડ આવા સપ્લાયના મેળવનાર અથવા

સપ્લાયર દ્વારા કલેમ કરી શકાશે. તદનુસાર, EOU/EHTP/STP/BTP એકમોને કરવામાં આવતા આવા સપ્લાયને ડીમ્ડ નિકાસ તરીકે ગણવા માટે નોટિફિકેશન નંબર ૪૮/૨૦૧૭-સેન્ટ્રલ ટેક્સ તારીખ ૧૮.૧૦.૨૦૧૭ જારી કરવામાં આવ્યું છે. વધુમાં, CGST રૂલ્સ, ૨૦૧૭ (આ પછી "રૂલ્સ" તરીકે સંદર્ભિત) ના નિયમ ૮૯ માં નોટિફિકેશન નંબર ૪૭/૨૦૧૭-સેન્ટ્રલ ટેક્સ તારીખ ૧૮.૧૦.૨૦૧૭ દ્વારા સુધારો કરવામાં આવ્યો છે જેથી આવા સપ્લાયના મેળવનાર અથવા સપ્લાયર બંનેમાંથી કોઈને પણ તેના પર ચૂકવેલ ટેક્સના રિફંડનો દાવો કરવાની મંજૂરી આપી શકાય.

૨. નોટિફિકેશન નંબર ૪૮/૨૦૧૭-સેન્ટ્રલ ટેક્સ તારીખ ૧૮.૧૦.૨૦૧૭ ના સંદર્ભમાં EOU/EHTP/STP/BTP એકમોને સપ્લાય માટે, નીચે મુજબની પ્રક્રિયા અને સુરક્ષાઓ નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે -

(i) મેળવનાર EOU/EHTP/STP/BTP એકમે આવા ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાય કરવામાં આવે તે પહેલાં ડેવલપમેન્ટ કમિશનર દ્વારા પૂર્વ-મંજૂર કર્યા મુજબ ખરીદવાના માલ સમાવિષ્ટ અને સપ્લાયરની વિગતો ધરાવતા રનિંગ સીરિયલ નંબર વાળા "ફોર્મ-A" (અહીં સાથે જોડેલ) માં નિર્ધારિત પ્રોફોર્મામાં પૂર્વ જાણ કરવાની રહેશે. સદર જાણ આ મુજબ કરવાની રહેશે -

(a) નોંધાયેલ સપ્લાયરને;

(b) આવા નોંધાયેલ સપ્લાયરના ક્ષેત્રાધિકાર ધરાવતા GST અધિકારીને;
અને

(c) તેના ક્ષેત્રાધિકાર ધરાવતા GST અધિકારીને.

(ii) નોંધાયેલ સપ્લાયર ત્યારબાદ મેળવનાર EOU/EHTP/STP/BTP એકમને ટેક્સ ઇન્વોઇસ હેઠળ માલનો સપ્લાય કરશે.

(iii) આવા સપ્લાય મળવા પર, EOU/EHTP/STP/BTP એકમ ટેક્સ ઇન્વોઇસને સમર્થન (Endorse) કરશે અને સમર્થિત ટેક્સ ઇન્વોઇસની નકલ આમને મોકલશે –

(a) નોંધાયેલ સપ્લાયરને;

(b) આવા નોંધાયેલ સપ્લાયરના ક્ષેત્રાધિકાર ધરાવતા GST અધિકારીને,
અને

(c) તેના ક્ષેત્રાધિકાર ધરાવતા GST અધિકારીને.

(iv) સમર્થિત ટેક્સ ઇન્વોઇસને નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા EOU/EHTP/STP/BTP એકમને ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાયના પુરાવા તરીકે ગણવામાં આવશે.

(v) મેળવનાર EOU/EHTP/STP/BTP એકમે "ફોર્મ-B" (અહીં સાથે જોડેલ) માં સમાવિષ્ટ ડેટા ઘટકો પર આધારિત આવા ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાયના રેકૉર્ડ ડિજિટલ સ્વરૂપમાં જાળવવાના રહેશે. ડિજિટલ રેકૉર્ડ

જાળવવા માટેના સોફ્ટવેરમાં ઓડિટ ટ્રેલની સુવિધા શામેલ હોવી જોઈએ. ફોર્મ-B માં સમાવિષ્ટ ડેટા ઘટકો ફરજિયાત હોવા છતાં, મેળવનાર એકમો તેમની વ્યાપારી જરૂરિયાતો અનુસાર કોઈપણ વધારાના ડેટા ફીલ્ડ્સ ઉમેરવા અથવા ચાલુ રાખવા માટે મુક્ત રહેશે. તમામ મેળવનાર એકમોએ સદર એકમમાં માલ પ્રાપ્ત થાય, ઉપયોગમાં લેવાય અથવા ત્યાંથી દૂર કરવામાં આવે કે તુરંત જ ચોકસાઈપૂર્વક ડેટા એન્ટ્રી કરવાની રહેશે. જરૂર પડે ત્યારે યોગ્ય અધિકારી દ્વારા ખરાઈ કરવા માટે સદર એકમ પર ડિજિટલ રેકૉર્ડ તમામ સમયે અપડેટ, ચોક્કસ, પૂર્ણ અને ઉપલબ્ધ રાખવા જોઈએ. મહિનાના વ્યવહારો ધરાવતી ફોર્મ - B ની ડિજિટલ કોપી, સદર એકમને અનુકૂળ હોય તે મુજબ CD અથવા પેન ડ્રાઇવમાં દરેક મહિને (મહિનાની ૧૦મી તારીખ સુધીમાં) ક્ષેત્રાધિકાર ધરાવતા GST અધિકારીને પૂરી પાડવાની રહેશે.

૩. ઉપરોક્ત પ્રક્રિયા અને સુરક્ષાઓ વિદેશ વેપાર નીતિ, ૨૦૧૫-૨૦ ના સંદર્ભમાં EOU/EHTP/STP/BTP એકમ દ્વારા પાલન કરવાના નિયમો અને શરતો અને આવા એકમ દ્વારા મેળવવામાં આવતા ડ્યુટી મુક્તિ નોટિફિકેશન ઉપરાંતની છે.

૪. વિનંતી કરવામાં આવે છે કે આ પરિપત્રની વિગતોનો પ્રચાર કરવા માટે યોગ્ય ટ્રેડ નોટિસ જારી કરવામાં આવે.

પ. ઉપરોક્ત સૂચનાઓના અમલીકરણમાં કોઈ મુશ્કેલી હોય તો બોર્ડના ધ્યાને લાવવા વિનંતી. હિન્દી સંસ્કરણ પાછળથી મોકલવામાં આવશે."

સર્ક્યુલર નંબર ૧૭૨/૦૪/૨૦૨૨-GST

ભારત સરકાર

નાણા મંત્રાલય

મહેસૂલ વિભાગ

સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ ઈનડાયરેક્ટ ટેક્સિસ એન્ડ કસ્ટમ્સ

GST પોલિસી વિંગ

નવી દિલ્હી, તારીખ ૬ જૂલાઈ, ૨૦૨૨

પ્રતિ

પ્રિન્સિપલ ચીફ કમિશનર્સ/ ચીફ કમિશનર્સ/ પ્રિન્સિપલ કમિશનર્સ/
સેન્ટ્રલ ટેક્સના કમિશનર્સ (તમામ) / પ્રિન્સિપલ ડાયરેક્ટર જનરલ્સ/
ડાયરેક્ટર જનરલ્સ (તમામ)

મેડમ/સર,

વિષય: GST ને લગતા વિવિધ મુદ્દાઓ પર સ્પષ્ટીકરણ – બાબત.

નીચેના સંબંધિત કેટલાક મુદ્દાઓ પર સ્પષ્ટીકરણ માંગતી વિવિધ રજૂઆતો ફીલ્ડ ફોર્મેશન્સ પાસેથી પ્રાપ્ત થઈ છે –

i. ડીઝ નિકાસ ગણાતા સપ્લાયના મેળવનારાઓ દ્વારા દાવો કરાયેલ રિફંડ;

ii. CGST એક્ટની કલમ ૧૭(૫) નું અર્થઘટન;

iii. કરાર આધારિત કરાર મુજબ રોજગારદાતા દ્વારા કર્મચારીઓને પૂરી પાડવામાં આવતી પરકિવઝિટ્સ (લાભો); અને

iv. ટેક્સ અને અન્ય જવાબદારીઓની ચૂકવણી માટે ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજર અને ઇલેક્ટ્રોનિક કેશ લેજરમાં ઉપલબ્ધ રકમનો ઉપયોગ.

૨. મુદ્દાને સ્પષ્ટ કરવા અને ફીલ્ડ ફોર્મેશન્સમાં કાયદાની જોગવાઈઓના અમલીકરણમાં એકરૂપતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે, બોર્ડ, સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ (આ પછી "CGST એક્ટ" તરીકે સંદર્ભિત) ની કલમ ૧૬૮ (૧) દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, આથી નીચે મુજબ મુદ્દાઓ સ્પષ્ટ કરે છે:

XXX

ક્રમ નં	મુદ્દો	સ્પષ્ટતા
માનવામાં આવતી નિકાસ તરીકે ગણવામાં આવતા પુરવઠાના પ્રાપ્તકર્તાઓ દ્વારા દાવો કરાયેલ રિફંડ		

૨	શું આઈ. ટી. સી. એ ડીમ્ડ પુરવઠાના ડીમ્ડ નિકાસ પ્રાપ્તકર્તા દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલા કરની આઈ. ટી. સી., જે ચૂકવવામાં આવેલા કરવેરા પર ચૂકવવામાં આવેલા કરવેરાના રિફંડનો દાવો કરવા માટે પ્રાપ્તકર્તાઓ માટે નિકાસ પુરવઠાની મંજૂરી આપે છે, તેને નિકાસની દ્રષ્ટિએ આઈ. ટી. સી. તરીકે ગણવામાં આવતી નથી, તે ગણતરી સી. જી. એસ. ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ માટે "આઈ. ટી. સી. ના ચોખ્ખા પ્રકરણ V" માં સમાવવામાં આવેલી જોગવાઈઓ છે.	સી. જી. એસ. ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ના પ્રકરણ પની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં માન્ય નિકાસ પુરવઠો પર ચૂકવવામાં આવેલા કરવેરાનો આઈ. ટી. સી., જે પ્રાપ્તકર્તાઓને ચૂકવવામાં આવેલા આવા કરવેરાના રિફંડનો દાવો કરવા માટે માન્ય છે, તે આઈ. ટી. સી. નથી.તેથી, ડીમ્ડ નિકાસ તરીકે ગણવામાં આવતા પુરવઠા પર ચૂકવવામાં આવેલા કરવેરાના રિફંડનો દાવો કરવા માટે ડીમ્ડ નિકાસ પુરવઠાના પ્રાપ્તકર્તા દ્વારા લેવામાં આવેલી આવી આઈટીસીને નિયમ ૮૯ (૪) હેઠળ શૂન્ય-રેટેડ પુરવઠાના કારણે અથવા સી. જી. એસ. ટી. નિયમો, ૨૦૧૭ના નિયમ ૮૯ (૫) હેઠળ ઊંધી રેટેડ માળખાને કારણે બિનઉપયોગી આઈટીસીના રિફંડની ગણતરી માટે "ચોખ્ખા આઈટીસી"
---	--	---

		માં સામેલ કરવામાં આવશે નહીં.
--	--	------------------------------

૪૮. અવિવાદિત હકીકતો એ છે કે અરજદારો ૧૦૦% એક્સપોર્ટ ઓરિએન્ટેડ યુનિટ છે. અરજદારોએ GST એક્ટની કલમ ૫૪ સાથે વંચાણે લેતાં GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૪) હેઠળ નોટિફિકેશન નંબર ૪૮/૨૦૧૭ ને ધ્યાનમાં રાખીને રિફંડ દાવો ફાઇલ કર્યો હતો. અરજદારોને માલ પૂરો પાડનાર સપ્લાયરે ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ મેળવી ન હતી અને અધિકૃત અધિકારી દ્વારા રિફંડ મંજૂર કરવામાં આવ્યું હતું અને ત્યારબાદ કલમ ૧૦૭(૨) હેઠળ, રિફંડ મંજૂરી હુકમની સમીક્ષા એ આધારે કરવામાં આવી હતી કે અરજદારો ૧૦૦% EOU હોવાથી, GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૧) ના પ્રોવાઈઝો અથવા નિયમ ૮૯(૪A) હેઠળ રિફંડ દાવો ફાઇલ કરવા માટે પાત્ર બનશે, જે જોગવાઈ કરે છે કે પ્રાપ્ત થયેલા સપ્લાયના કિસ્સામાં જેના પર સપ્લાયરે નોટિફિકેશન નંબર ૪૮/૨૦૧૭ નો લાભ લીધો છે, માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેનો શૂન્ય-દર ધરાવતો સપ્લાય કરવામાં વપરાતા અન્ય ઇનપુટ્સ અથવા ઇનપુટ સેવાઓ સંબંધમાં મેળવેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનું રિફંડ મંજૂર કરવામાં આવશે, કારણ કે અરજદારોએ નિયમ ૮૯(૪A) અથવા નિયમ ૮૯(૧) ના પ્રોવાઈઝો હેઠળ રિફંડ અરજી ફાઇલ કરી ન હતી જે નિર્ધારિત કરે છે કે ડીમ્ડ નિકાસ તરીકે ગણાતા સપ્લાયના સંદર્ભમાં, રિફંડ માટેની અરજી ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાય મેળવનાર દ્વારા

અથવા ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાય કરનાર સપ્લાયર દ્વારા એવા કિસ્સાઓમાં ફાઇલ કરી શકાય છે જ્યાં મેળવનાર આવા સપ્લાય પર ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ મેળવતો નથી.

૪૯. કેસની હકીકતો પરથી એવું જણાય છે કે અરજદારો ડીમ્ડ નિકાસકારો નથી પરંતુ IGST એક્ટની કલમ ૧૬(૧) મુજબ શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાયમાં પરિણમતા માલના નિકાસકાર છે અને અરજદારોને તમામ આવક સપ્લાય એવા સપ્લાયર્સ દ્વારા આકારવામાં આવેલા GST ની ચૂકવણી સાથે કરવામાં આવ્યા છે જેમણે ડીમ્ડ નિકાસકાર તરીકે કોઈ નોટિફિકેશનનો લાભ લીધો નથી. એ પણ અવિવાદિત છે કે અરજદારો લેટર ઓફ અંડરટેકિંગ હેઠળ ટેક્સની ચૂકવણી કર્યા વિના શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાય પર માલની નિકાસ કરી રહ્યા છે અને ઇનપુટ્સ, કેપિટલ ગુડ્સ અને સેવાઓની ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ એકત્રિત થઈ હતી જેના માટે રિફંડ દાવો ફાઇલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૫૦. કેસની હકીકતોમાં એ પણ અવિવાદિત છે કે અરજદારો, જેમણે તૈયાર ઉત્પાદનોનું ઉત્પાદન કર્યું હતું, તેમને કાચા માલના સપ્લાયર્સે આવા સપ્લાયને ડીમ્ડ નિકાસ તરીકે દર્શાવ્યા નથી પરંતુ સપ્લાયને નિયમિત B2B સપ્લાય તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા છે એટલે કે નિયમિત ફોર્મમાં જ દર્શાવવામાં આવ્યા છે. અરજદારોને માલ પૂરો પાડનાર સપ્લાયર્સે ક્યારેય સર્ક્યુલર નંબર ૧૪/૧૪/૨૦૧૭ તારીખ ૬.૧૧.૨૦૧૭ મુજબની પ્રક્રિયા

અનુસરી નથી કે સદર સર્ક્યુલરમાં નિર્ધારિત પ્રક્રિયા મુજબ અરજદારો દ્વારા EOU એકમ તરીકે કોઈ ઇન્વોઇસ સમર્થિત કરવામાં આવ્યા નથી.

૫૧. તેથી, કેસની હકીકતોમાં, અરજદારો દ્વારા કરવામાં આવેલ શૂન્ય-દર ધરાવતો સપ્લાય ડીમ્ડ નિકાસના દાયરામાં આવતો નથી કારણ કે અરજદારોએ માલની નિકાસ કરી છે અને તેથી, GST એક્ટની કલમ ૫૪(૩) ની જોગવાઈઓ સાથે વંચાણે લેતાં GST રૂક્સના નિયમ ૮૯(જ) મુજબ વણવપરાયેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના રિફંડ માટે હકદાર છે.

૫૨. જ્યાં સુધી સર્ક્યુલર નંબર ૧૭૨/૦૪/૨૦૨૨-GST તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ ના ફકરા ૨.૨ નો સંબંધ છે, તે માત્ર એટલું સ્પષ્ટ કરે છે કે આવા ચૂકવેલ ટેક્સના રિફંડનો દાવો કરવા માટે મેળવનારાઓને મંજૂર કરાયેલ ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાય પર ચૂકવેલ ટેક્સની ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ એ GST એક્ટના પ્રકરણ-V ની જોગવાઈઓ મુજબની ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ નથી અને તેથી, ડીમ્ડ નિકાસ તરીકે ગણાતા સપ્લાય પર ચૂકવેલ ટેક્સના રિફંડનો દાવો કરવા માટે ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાયના મેળવનાર દ્વારા મેળવવામાં આવેલી આવી ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને નિયમ ૮૯(જ) હેઠળ શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાયના કારણે અથવા નિયમ ૮૯(૫) હેઠળ ઇન્વર્ટેડ રેટ સ્ટ્રક્ચરના કારણે વણવપરાયેલ ITC ના રિફંડની ગણતરી માટે નેટ ITC માં શામેલ કરવાની નથી. આવી સ્પષ્ટતા એ મુદ્દાને ધ્યાનમાં રાખીને કરવામાં આવી હતી કે શું ડીમ્ડ નિકાસ તરીકે ગણાતા સપ્લાય પર ચૂકવેલ

ટેક્સના રિફંડનો દાવો કરવા માટે ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાય મેળવનાર દ્વારા મેળવવામાં આવેલી ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(જ) અને નિયમ ૮૯(પ) હેઠળ વણવપરાયેલ ITC ના રિફંડની ગણતરી માટે નેટ ITC માં શામેલ કરવાની છે કે નહીં.

૫૩. GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(જ) અને નિયમ ૮૯(પ) IGST એક્ટની કલમ ૧૬ ની ઉપ-કલમ (૩) ની જોગવાઈઓ અનુસાર બોન્ડ અથવા લેટર ઓફ અંડરટેકિંગ હેઠળ ટેક્સની ચૂકવણી કર્યા વિના માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાયના કિસ્સામાં પાત્ર રિફંડની ગણતરી માટેના સૂત્રનો સંદર્ભ આપે છે.

૫૪. જ્યાં સુધી કેસની હકીકતોનો સંબંધ છે, અરજદારોએ ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાય પર ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના કોઈ રિફંડનો દાવો કર્યો નથી. એવું જણાય છે કે સામાવાળાઓએ એ હકીકત ગુમાવી દીધી છે કે અરજદારો તૈયાર માલના નિકાસકાર છે અને ટેક્સની ચૂકવણી કર્યા વિના શૂન્ય-દર ધરાવતા સપ્લાયના ૧૦૦% EOU હોવાના નાતે અરજદારો દ્વારા રિફંડ દાવો ફાઈલ કરવામાં આવ્યો છે. તેથી અરજદારો તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ ના પરિપત્રના ફકરા નંબર ૨.૨ દ્વારા સંચાલિત થતા નથી. જો અરજદારોને કાચા માલના સપ્લાયર્સે આવા ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાય પર ચૂકવેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ અંગે ડીમ્ડ નિકાસકાર હોવાના નાતે રિફંડનો દાવો કર્યો હોત, તો તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ નો સ્પષ્ટીકરણ પરિપત્ર લાગુ પડ્યો હોત. જ્યારે

અરજદારો ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ સપ્લાયર નથી, તો નિયમ ૮૯(જA) પણ અરજદારોને લાગુ પડશે નહીં કારણ કે નિયમ ૮૯(જA) ને સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ (સેકન્ડ એમેન્ડમેન્ટ) ૩૯, ૨૦૨૪ દ્વારા ૦૮.૧૦.૨૦૨૪ થી રદ કરવામાં આવ્યો છે.

પપ. તેથી, GST ૩૯ના નિયમ ૮૯(જA) ની પ્રયોજ્યતા માટે અપીલ સત્તામંડળ દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો પણ GST એક્ટની જોગવાઈઓથી, ખાસ કરીને GST એક્ટની કલમ ૨(૩૯) થી વિપરીત છે, જે "ડીમ્ડ નિકાસ" ને કલમ ૧૪૭ હેઠળ અધિસૂચિત કરવામાં આવે તેવા માલના સપ્લાય તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે અને કલમ ૧૪૭ કેન્દ્ર સરકારને માલના સપ્લાયને ડીમ્ડ નિકાસ તરીકે અધિસૂચિત કરવાની સત્તા આપે છે જ્યાં સપ્લાય કરાયેલ માલ ભારત છોડીને જતો નથી અને આવા સપ્લાય માટેની ચૂકવણી કાં તો ભારતીય રૂપિયામાં અથવા પરિવર્તનીય વિદેશી ટૂંડિયામણમાં પ્રાપ્ત થાય છે, જે આવા માલનું ઉત્પાદન ભારતમાં થયું હોય. તેથી, અરજદારોના સપ્લાયર્સ દ્વારા કાચા માલનો સપ્લાય ડીમ્ડ નિકાસ ગણાશે જો અરજદારોને કાચા માલના સપ્લાયર્સે આવા સપ્લાય પર ચૂકવેલ ટેક્સના રિફંડનો દાવો કર્યો હોત. જો કે, કેસની હકીકતોમાં, અરજદારો કે જેમણે વાસ્તવમાં માલની નિકાસ કરી છે તેમણે રિફંડનો દાવો કર્યો છે અને તેથી, GST એક્ટની કલમ ૧૪૭ અને GST ૩૯ના નિયમ ૮૯(જA) સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૨(૩૯) ની જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરવા માટે

સપ્લાયર્સ દ્વારા અરજદારોને કરવામાં આવેલા સપ્લાયના આધારે સામાવાળા સત્તામંડળો દ્વારા રાખવામાં આવેલ આધાર લાગુ પડશે નહીં.

૫૬. GST એક્ટ અને GST રૂલ્સની જોગવાઈઓના ઉપરોક્ત વિશ્લેષણને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રશ્ન નંબર ૧ નો જવાબ અરજદારોની તરફેણમાં એ અર્થમાં આપવામાં આવે છે કે અરજદારોએ GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૪A) હેઠળ આવો દાવો ફાઈલ કર્યો ન હતો તે આધારે અરજદારોના રિફંડ દાવાને ના મંજૂર કરવામાં સામાવાળાઓ વ્યાજબી ન હતા.

૫૭. અરજદારો માલના નિકાસકાર હોવાથી અને તેમણે ડીમ્ડ નિકાસકાર તરીકે નોટિફિકેશન નંબર ૪૮/૨૦૧૭ હેઠળ ક્યારેય ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનો દાવો કર્યો ન હોવાથી, સ્પષ્ટીકરણ સર્ક્યુલર નંબર ૧૭૨/૦૪/૨૦૨૨-GST તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ નો ફરો નંબર ૨.૨ કેસની હકીકતોમાં લાગુ પડશે નહીં અને તેથી, આવા પરિપત્ર સામેનો પડકાર કોઈપણ આધાર વગરનો છે. તેથી કેસની હકીકતોમાં આવો પરિપત્ર ભૂતકાળની અસરથી લાગુ થશે કે નહીં તે અંગેના પ્રશ્ન નંબર ૨ નો અમે નિર્ણય કરી રહ્યા નથી.

૫૮. જ્યારે આપણે અરજદારોની તરફેણમાં ગુણદોષ પરના મુદ્દાઓનો જવાબ આપી ચૂક્યા છીએ કે અરજદારો ITC ના રિફંડ દાવા માટે હકદાર છે અને માલની નિકાસ GST રૂલ્સના નિયમ ૮૯(૧)/૮૯(૪) હેઠળ ટેક્સની ચૂકવણી કર્યા વિના કરવામાં આવે છે, તો અરજદારોને ચૂકવવામાં આવેલા રિફંડની વસૂલાત માટે એક્ટની કલમ ૧૦૭(૨) હેઠળ રિફંડ મંજૂરી હુકમની

સમીક્ષા કરવામાં અથવા GST એક્ટની કલમ ૭૩/૭૪ હેઠળ નોટિસ જારી કરવામાં સામાવાળાઓ વ્યાજબી હતા કે કેમ તે શૈક્ષણિક બની જશે અને તેથી, અમે બંને પક્ષો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલો અને આધાર રાખવામાં આવેલા ચુકાદાઓ સાથે વ્યવહાર કરી રહ્યા નથી અને તે જ યોગ્ય કેસમાં વિચારણા કરવા માટે ખુલ્લા રાખવામાં આવે છે.

૫૯. અગાઉના કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, નીચે મુજબના હુકમો પસાર કરવામાં આવે છે: ૧) જ્યાં સુધી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૭૨૪૬/૨૦૨૨ નો સંબંધ છે, GST એક્ટ હેઠળ મંજૂર કરાયેલ રિફંડ પાછું ખેંચતો તારીખ ૧૮.૦૮.૨૦૨૨ નો હુકમ આથી રદ અને બાતલ કરવામાં આવે છે અને મે, ૨૦૨૨ ના મહિના માટેના રિફંડને અંશતઃ રદ કરવાની દરખાસ્ત કરતી તારીખ ૧૮.૦૮.૨૦૨૨ ની નોટિસ પણ આથી રદ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. ૨) જ્યાં સુધી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૮૮૯૨/૨૦૨૩ નો સંબંધ છે, ડિસેમ્બર ૨૦૨૧ થી માર્ચ, ૨૦૨૨ સુધીના સમયગાળા માટે અરજદારોને મંજૂર કરાયેલ રિફંડ વસૂલ કરવા માટે અપીલ સત્તામંડળ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૬.૦૮.૨૦૨૩ નો હુકમ આથી રદ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. ૩) જ્યાં સુધી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૯૬/૨૦૨૫ નો સંબંધ છે, જૂન, ૨૦૧૮ થી મે, ૨૦૧૯ સુધીના સમયગાળા માટે અરજદારને મંજૂર કરાયેલ રિફંડની વસૂલાત માટે સામાવાળાઓ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૧૮.૦૮.૨૦૨૩ ની કારણ

દર્શક નોટિસ અને પસાર કરાયેલ તારીખ ૨૭.૧૨.૨૦૨૩ નો હુકમ આથી રદ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. જ) જ્યાં સુધી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૭૦૮૦/૨૦૨૩ નો સંબંધ છે, મે, ૨૦૨૨ ના મહિના માટે તારીખ ૩૧.૦૭.૨૦૨૩ ના અપીલ હુકમ દ્વારા પુષ્ટિ થયેલ અરજદારના રિફંડ દાવાને અસ્વીકાર કરતો તારીખ ૦૬.૦૮.૨૦૨૨ નો હુકમ આથી રદ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. પ) જ્યાં સુધી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૮૩૧૮/૨૦૨૫ નો સંબંધ છે, તારીખ ૧૭.૦૫.૨૦૨૪ નો મૂળ હુકમ અને તારીખ ૨૬.૦૨.૨૦૨૫ નો અપીલ હુકમ આથી રદ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૨૨ ના પરિપત્રના ફકરા ૨.૨ ની અધિકારક્ષેત્રતા ને પડકારવા અને આવા પરિપત્રની ભવિષ્યલક્ષી પ્રયોજ્યતા તેમજ GST એક્ટની કલમ ૧૦૭(૨) હેઠળ સમીક્ષાની સત્તાનો ઉપયોગ કરવા માટે GST એક્ટની કલમ ૭૩/૭૪ હેઠળ કારણ દર્શક નોટિસ જારી કરવા સંબંધિત પ્રશ્ન અંગે નિર્ણય લેવામાં આવ્યો નથી અને યોગ્ય કેસમાં વિચારણા કરવા માટે ખુલ્લો રાખવામાં આવ્યો છે. ડ) પરિણામસ્વરૂપ, સામાવાળાઓએ આ ચુકાદાની નકલ મળ્યાની તારીખથી ૧૨ અઠવાડિયાની અંદર કાયદા અનુસાર અરજદારો દ્વારા કરવામાં આવેલા દાવા મુજબ રિફંડ ચૂકવવાનું રહેશે.

૬૦. તમામ અરજીઓનો તદનુસાર નિકાલ કરવામાં આવે છે. રૂલ સદર હદ સુધી મંજૂર કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

(ભાર્ગવ ડી. કારિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

(પ્રણવ ત્રિવેદી, ન્યાયમૂર્તિ)

ચુકાદો સંભળાવ્યા પછી, વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી શાશ્વત શુક્લા ચુકાદા અને હુકમ પર સ્ટે માટે વિનંતી કરે છે.

હુકમમાં સોંપવામાં આવેલા કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, વિનંતી ફગાવવામાં આવે છે.

(ભાર્ગવ ડી. કારિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

(પ્રણવ ત્રિવેદી, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.